

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งองค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า

พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งองค์การจัดซื้อและจำหน่ายสิน

ค้า

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๕ และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานขององค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการขององค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการขององค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๑

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งองค์การขึ้นขององค์กรหนึ่ง เรียกว่า
“องค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า” เรียกโดยย่อว่า “อ.จ.ส.”

มาตรา ๕ อ.จ.ส. มีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในจังหวัด
พระนคร และจะตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่ใด
ภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรก็ได้

มาตรา ๖ อ.จ.ส. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยวบริการแก่รัฐและประชาชนในการจัดหา
และจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ และ
สรรพสินค้าต่าง ๆ

(๒) ประกอบพาณิชย์กรรม เพื่อประโยชน์ในการ
เศรษฐกิจของชาติและช่วยเหลือในการครองชีพ

มาตรา ๗ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวใน
มาตรา ๖ ให้ อ.จ.ส. มีอำนาจรวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครองที่ดินและทรัพย์สิน
อื่น ๆ มีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ สร้าง ซื้อ ขาย เช่า ให้เช่า ให้
เช่าซื้อ บ่ม ให้ยืม จัดหา จำหน่าย ทำการแลกเปลี่ยน โอน
และรับโอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งที่ดิน ทรัพย์สินอื่น หรือ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

สิทธิ ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และรับเงินที่ผู้
อุทิศให้

(๒) ให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการของ อ.จ.ส.

(๓) ทำการค้าเกี่ยวกับการพิมพ์

(๔) ทำการค้า และรับทำการส่งและส่งสรรพสิ่ง
ของทั้งหลายที่เป็นสินค้า และไม่ใช้สินค้า

(๕) กู้ยืมเงิน ถ้าเป็นจำนวนเงินเกินกว่าคราวละ
สามล้านบาทต้องได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีก่อน

(๖) ตั้งและรับเป็นสาขา ตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง
หรือนายหน้า ในกิจการต่าง ๆ ของเอกชนหรือนิติบุคคลใด ๆ
ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(๗) ร่วมแรงงานหรือสมทบกับบุคคลอื่น เพื่อ
ประโยชน์แห่งกิจการของ อ.จ.ส. รวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วน
หรือถือหุ้นในกิจการหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลใด ๆ โดยอนุมัติคณะ
รัฐมนตรี

(๘) ส่งเสริมและฝึกให้คนไทยรู้จักทำการค้า รวม
ทั้งช่วยเหลือและส่งเสริมพ่อค้าไทย

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

(๕) กระทำกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับกิจการค้า หรือที่
ต่อเนื่อง หรือใกล้เคียงกัน

มาตรา ๘ ให้สำนักคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
สิทธิทรัพย์สิน ความรับผิดชอบ และธุรกิจขององค์การจัดซื้อและ
จำหน่ายสินค้า ซึ่งสังกัดอยู่ในสำนักคณะกรรมการฯ ตลอดจน
พนักงานขององค์การดังกล่าวก่อนวันใช้พระราชกฤษฎีกานี้บังคับ
ให้แก่ อ.จ.ส. ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกานี้ดำเนินกิจการ
ต่อไป

มาตรา ๙ ให้กำหนดทุนของ อ.จ.ส. เป็นจำนวนเงิน
หนึ่งร้อยล้านบาท โดยรัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิมยี่สิบล้าน
บาท และจ่ายเพิ่มเติมเป็นคราว ๆ ตามจำนวนที่รัฐบาลพิจารณา
เห็นสมควร

มาตรา ๑๐ เงินสำรองของ อ.จ.ส. ให้ประกอบด้วยเงิน
สำรองเพื่อภาวะการค้า เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงิน
สำรองอื่น ๆ เพื่อความประสงค์แต่ละอย่างโดยเฉพาะ ตาม
แต่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

มาตรา ๑๑ รายได้ที่ อ.จ.ส. ได้รับจากการดำเนินงานกิจการ
ให้ตกเป็นของ อ.จ.ส. สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

มาตรา ๑๒ ในปีหนึ่ง ๆ เมื่อได้หักราคาทุนของสินทรัพย์
ได้จำหน่ายและหักค่าใช้จ่ายสำหรับดำเนินการ ค่าภาระต่างๆ
ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา เงินสมทบกอง
ทุนสำหรับจ่ายสงเคราะห์พนักงานตามข้อบังคับที่คณะรัฐมนตรี
เห็นชอบด้วยแล้ว เงินผลประโยชน์ตอบแทน เงินบำเหน็จ
และเงินรางวัลตามมาตรา ๑๗ เงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เพื่อ
ขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้
และเงินสำรองอื่น ๆ เหลือกำไรสุทธิเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้
ของรัฐ

แต่ถ้ารายได้มีจำนวนไม่พอสำหรับรายจ่ายดังกล่าว นอก
จากเงินสำรองที่ระบุไว้ในวรรคก่อน และ อ.จ.ส. ไม่สามารถ
หาเงินจากทางอื่นได้ รัฐพึงจ่ายเงินให้ อ.จ.ส. เท่าจำนวนที่
จำเป็น

มาตรา ๑๓ นายกรัฐมนตรีหรือผู้แทนนายกรัฐมนตรีมอบ
หมาย ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ควบคุมโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

อ.จ.ส. และเพื่อประโยชน์ในการนี้ นายกรัฐมนตรีหรือผู้
 นายกรัฐมนตรีมอบหมาย มีอำนาจเรียกประธานกรรมการ
 กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงาน หรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจง
 ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น หรือให้ทำรายงานขึ้นได้

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย
 ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และ
 กรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าห้าคน และไม่เกินเก้าคน เป็นผู้
 บริหารกิจการของ อ.จ.ส.

กรรมการต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย

มาตรา ๑๕ คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการ
 และกรรมการอื่น นอกจากผู้อำนวยการซึ่งเป็นกรรมการโดย
 ตำแหน่ง

มาตรา ๑๖ ประธานกรรมการ และกรรมการ ย่อมพ้น
 จากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

LIRIT

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดเงินผลประโยชน์ตอบแทนของประธานกรรมการและกรรมการ

ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ และพนักงาน อาจได้รับเงินบำเหน็จ เงินรางวัล ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่วางนโยบาย และควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ อ.จ.ส. โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี หรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย อำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗

(๒) วางข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ

(๓) วางข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การตัดเงินเดือน การลดขั้นเงินเดือน การถอดถอน และระเบียบวินัยของพนักงาน ตลอดจนกำหนดอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น ๆ ของพนักงาน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

(๔) กำหนดค่าภาระ ค่าบริการ และค่าดำเนินธุรกิจ
ต่าง ๆ

อำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ใน (๑) (๓) และ (๔)
นั้น ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควรจะมอบหมายให้ผู้อำนวยการ
ดำเนินการก็ได้

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรี หรือผู้แทนนายกรัฐมนตรีมอบ
หมาย มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการด้วยความ
เห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ผู้อำนวยการมีอำนาจและหน้าที่เป็นผู้จัดการ
และดำเนินกิจการของ อ.จ.ส. ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะ
กรรมการกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการจัดการ
และดำเนินกิจการของ อ.จ.ส.

มาตรา ๒๑ ในกิจการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้
อำนวยการเป็นตัวแทนของ อ.จ.ส. และเพื่อการัน ผู้อำนวยการ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

อาจมอบให้บุคคลใด ๆ ปฏิบัติกิจการบางอย่างแทนในเมื่อคณะกรรมการกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าให้ปฏิบัติแทนกันได้ขึ้นก็ได้

มาตรา ๒๒ ผู้อำนวยการมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อนขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตลอดจนลงโทษทางวินัยแก่พนักงาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด แต่หากพนักงานเช่นว่านั้นเป็นพนักงานชั้นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือชั้นหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ที่ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจการของ อ.จ.ส. โดยไม่แย้งหรือขัดแย้งอันโดยนัยและข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดไว้

(๓) กำหนดเครื่องแต่งกายและวางระเบียบว่าด้วยการแต่งกายของพนักงานให้เป็นระเบียบและเหมาะสม และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๓ เมื่อผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็น

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

ผู้รักษาการแทน ถ้ามีได้แต่งตั้งหรือไม่อาจแต่งตั้งได้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้รักษาการแทน

ให้ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการมีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับผู้อำนวยการ เว้นแต่อำนาจและหน้าที่ของผู้อำนวยการในฐานะกรรมการของ อ.จ.ส. และต้องปฏิบัติกิจการให้อยู่ภายในแผนงานที่ผู้อำนวยการกำหนดไว้

มาตรา ๒๔ ให้ อ.จ.ส. เบ็ดบัญชีเงินฝากไว้กับกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารอื่น ความระบียบของคณะกรรมการซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๕ ให้ อ.จ.ส. วาง และถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญๆ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการ

(๑) การรับและจ่ายเงิน

(๒) สินทรัพย์และหนี้สิน

LIRT

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

ซึ่งแสดงการทำงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควร ตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้น ๆ

มาตรา ๒๖ ทูลเกล้าฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบและตรวจบัญชี รวมทั้งการเงินของ อ.จ.ส.

มาตรา ๒๗ ผู้สอบและตรวจบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของ อ.จ.ส. และเพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการ พนักงาน และตัวแทนของ อ.จ.ส.

มาตรา ๒๘ ผู้สอบและตรวจบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบและตรวจบัญชีเสนอกองรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชี และให้ อ.จ.ส. จัดทำรายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้นเสนอกองกรรมการ แสดงบัญชีงบดุลบัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบและตรวจบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชี

LIRT

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๒๐ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

มาตรา ๒๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกา
น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ
เพื่อให้องค์การจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า (อ.จ.ต.) ดำเนินกิจการเพื่อ
ประโยชน์ในการเศรษฐกิจ ช่วยเหลือในการครองชีพ และอำนวยความสะดวก
บริการแก่ประชาชนโดยสมบูรณ์.

